

MAPK TBEH

LUOTSINA

MISSISSIPPI-JOELLA

Марк Твен

Luotsina Mississippi-joella

«Public Domain»

Твен М.

Luotsina Mississippi-joella / М. Твен — «Public Domain»,

Содержание

I	5
II	7
III	12
Конец ознакомительного фрагмента.	16

Mark Twain

Luotsina Mississippi-joella / Humoristinen kertomus

I

Mississippi on merkillinen joki, johon kyllä kannattaa hieman tutustua. Missään suhteessa ei sitä voi sanoa jokapäiväiseksi, vaan pikemmin läpeensä omintakeiseksi, alkuperäiseksi ja eriskummalliseksi. Jos pitää Missouriia sen pääjokena, on se ensiksikin kieltämättä maailman pisin joki – ei vähemmän kuin neljäntuhannen kolmensadan Englannin penikulman [engl. penikulma on 1,6 km. Suom.] pituinen. Epäämättömästi voinee myös sanoa, että se on haaveellisin ja oikullisen mutkallisin joki maailmassa, kun sen juostessaan täytyy kulkea matka, joka linnuntietä ei ole kuutta sataa seitsemääkymmentäviittä penikulmaa pitempi. Sen vesimäärä on kolme kertaa niin suuri kuin S: t Lawrence-joen, kaksikymmentäviisi kertaa niin suuri kuin Rheinin ja kolme sataa kolmekymmentäkahdeksan kertaa Thamesia runsaampi. Minkään muun joen allas ei ole niin mahdottoman laaja: se ei vastaanota lisävesiä vähemmästä kuin kahdestakymmenestäkahdeksasta valtiosta ja maa-alueesta – aina Delawaresta Atlantin meren rannalta, Idahosta Lännän rinteiltä ja koko näiden molempain paikkain välillä olevalta maalta, – neljäkymmenenviiden pituusasteen laajuudelta. Se ei vastaanota helmaansa ja kuleta mukanaan Meksikon lahteen vähempää kuin viisikymmentäneljä lisäjokea, joilla liikkuu höyrylaivoja, puhumattakaan monesta sadasta muusta, joista useimmat kuitenkin ovat lotjille ja pienemmille aluksille purjehduskelpoisia. Sen juoksuala on yhtä suuri kuin Englannin, Walesin, Skotlannin, Islannin, Ranskan, Espanjan, Portugalin, Saksan, Itävallan, Italian ja Turkin pinta-alat yhteenlaskettuina – ja melkein koko tämä valtainen alue on hedelmällistä maata, melkein hedelmällisintä koko maapallolla.

Joki on eriskummallinen siitäkin, että se käy ahtaammaksi sikäli kuin se lähenee suutaan, sen sijaan että useimmat joet laajenevat – se kapenee ja syvenee. Siitä kohdasta, jossa Ohio laskee Mississippiin, erääseen toiseen määrättyyn paikkaan tämän paikan ja suun puolivälissä on leveys Englannin penikulma. Tästä kohdasta laskien vähenee sen leveys asteittain, ja "Solan" luona heti laskukohdan yläpuolella on suurin leveys tuskin Englannin penikulmaa. Siinä, missä Ohio laskee Mississippiin on viime mainittu kahdeksankymmentäseitsemän jalkaa syvä; – syvyys enenee enenemistään, ja suun läheisyydessä ei se ole sataa kahtakymmentäyhdeksää jalkaa vähempi.

Pätevään insinöörien laskelmain mukaan laskee joki vuosittain neljäsataa kuusi miljoonaa tonnia mutaa Meksikon lahteen – mikä ehdottomasti muistuttaa kapteeni Marryatin epäkohteliaasta Mississipin nimityksestä – "Suuri lokaviemäri". Jos tämä muta voitaisiin koota kiinteään muotoon, muodostaisi se neliöpenikulman laajuisen ja kahdensadan neljäkymmenenyhden jalan korkuisen vuoren.

Patoutuneet liejumäärät lisäävät siten vähitellen mannermaan aluetta – mutta se käy hitaasti; niiden kahdensadan vuoden aikana, jotka ovat kuluneet siitä kun joki otti sijansa historiassa, on rantaviiva edennyt ainoastaan vajaan kolmannespenikulman. Tiedemiehet otaksuvat yleensä, että joen suu alkuaan on ollut Baton Rougen luona, missä vuorijono päättyy, ja että ne kaksi sataa penikulmaa tasankomaata, jotka ovat tämän kaupungin ja meren välillä, vähitellen ovat muodostuneet joen lietteestä. Tällä tavoin voi joltisenkin tarkasti laskea, kuinka vanha tämän tasankomaan täytyy olla: sata kaksikymmentä tuhatta vuotta. Ja kuitenkin on aivan epäilemätöntä, että tämä on nuorin maa näillä seuduilla.

Mississipillä on vielä yksi ominaisuus, joka kannattaa mainita; – me tarkoitamme sen taipumusta aina väliin tehdä valtavia hyppyjä, puhkaisemalla kapeita maakaistaleita, ja siten itse

muuttaa ja lyhentää juoksuansa. Se on useammin kuin kerran tuollaisella hypyllä, muutamassa tunnissa, tullut enemmän kuin kolmekymmentä penikulmaa lyhyemmäksi! – Nämä murtaumiset ovat usein aiheuttaneet mitä kummallisimpia tuloksia: satamakaupunkeja on äkkiä tullut muutetuksi kauas kuivalle, toisinaan useitakin penikulmia maalle, sekä suletuksi hiekkasärkkiin ja metsiin, niin että kaikki yhteisliikenne joen kanssa on käynyt miltei mahdottomaksi. Deltan kaupunki oli ennen maailmassa kolme penikulmaa alapuolella Vicksburgin; – Mississipin viimeinen murtauminen on kuitenkin niin perusteellisesti kääntänyt olosuhteet ylösalasin, että Delta nyt päin vastoin sijaitsee kaksi penikulmaa yläpuolella Vicksburgin. Molemmat nämä kaupungit ovat sitäpaitsi yht'aikaa tämän murtautumisen kautta vetäytyneet takaperin maaseudulle. Nämä murtautumiset aikaansaavat myös suurta epäjärjestystä ympäröivien valtioiden rajaviivoissa ja oikeudenkäytössä. Joku henkilö asuu tänään esim. Mississipin valtiossa. Yöllä katkaisee joki niemen, ja seuraavana aamuna huomaa hän, että hän ja hänen maatilansa onkin siirtynyt vastaiselle rannalle Lousianan rajojen sisäpuolelle ja sen lakien alaiseksi! – Jos jotakin samantapaista on menneinä päivinä tapahtunut joen yläjuoksun varrella, on joku orja äkkiä voinut tulla siirretyksi Missouriista Illinoisiin, ja samalla heti muuttua vapaaksi mieheksi.

Mutta eivät ainoastaan murtautumiset muuta Mississipin asemaa; koko joki siirtyy samalla kertaa huomaamattomasti, mutta pysähtymättä, sivullepäin. Hard Timesin luona, Lousianan valtiossa, on joki nyt kaksi Englannin penikulmaa vanhasta joenuomasta. Seuraus on, että tämän kaupungin alkuperäinen asema itse asiassa nyttemmin ei ensinkään ole Lousianassa, vaan siihen rajoittuvassa Mississipin valtiossa, sekä että melkein koko se kolmentoista sadan penikulman pituinen osa jokea, jota myöten tunnettu löytöretkeilijä La Salle purjehti kaksisataa vuotta sitte, nykyhetkellä on kuivaa, mannermaata. Itse joki on paikoin oikealla, paikoin vasemmalla puolella vanhaa uomaansa. Mutta riittäkööt esimerkit mahtavan joen oikuista ja eriskummallisuuksista – ainakin tällä hetkellä; minä palaan siihen edempänä sopivassa tilaisuudessa. Tarkoitukseni on nyt kuvata erästä puolta elämää tällä ihmeellisellä joella; se kyllä saattaa olla kuvaamisen arvoinen, sellaisena kuin se esiintyi vanhaan hyvään aikaan, kaksikymmentäviisi tai kolmekymmentä vuotta sitte, kun höyrylaivaliikenne vielä oli parhaassa vauhdissaan. Mississipin luotseista ja ihmeellisestä luotsitieteestä – en voi nimittää sitä vaatimattomammalla nimellä! – sellaisena, jollaiseksi he sen joella kehittivät – siitä tahdon puhua. Luulenpa, että tuskin missään muussa maailman paikassa on nähty verrempää.

II

Kun minä olin poika, oli minulla ja tovereillani eräässä pikkukaupungissa Mississipin länsirannalla vain yksi toiveittemme ja kunnianhimomme päämäärä, nimittäin saada jokin paikka höyrylaivassa. Meillä oli tosin silloin tällöin muitakin tulevaisuuden unelmia, mutta ne olivat ohimeneviä, joka kerran kun taideratsastajajoukko kävi kaupungissa, saimme me kaikki hehkuvan halun opetella itsemme klonniksi. Ensimmäiset neekerilaulajat, jotka esiintyivät paikkakunnalla, herättivät meissä syvän kaipuun saada omistautua tälle elämänuralle; ja välistä väikkyi mielessämme sekin rohkea toivo, että jos saisimme elää ja olla kilttejä, niin Jumala sallisi meistä tulla merirosvoja, kun tulisimme suuriksi. Kaikki nämä tulevaisuuden suunnitelmat kalpenivat yksi toisensa jälkeen; mutta höyrylaivaelämä säilytti aina viehätyksensä.

Kerran päivässä laski höyrylaiva laiturimme matkalla ylöspäin St. Louisista ja toinen alaspäin matkalla Keokukista. Ennenkuin nämä tapaukset olivat sattuneet, elimme me kaikin toivossa; kun ne olivat ohi, ei elämällä ollut enää mitään tarjottavana. Näin ei ollut laita ainoastaan poikain, vaan koko kaupungin. Huolimatta vuosista, jotka ovat sen jälkeen kuluneet, näen kaiken vielä elävänä edessäni: vanhan valkean kaupungin, joka uinuu aamuauringon paisteessa; tyhjät tai melkein tyhjät kadut; kaksi tai kolme kauppapalvelijaa, jotka istuvat nukuksissa puotinsa edustalla alhaalla Rantakadulla, hakien tasapainoa seinää vasten tuolin kahdella jalalla, leuat rintaan painuneina ja hatut yli silmien vedettyinä; emäsiat pikkuporsaineen verkkaan astuskelemassa jalkakäytävällä, einehtien meluunan kuoria ja sydämiä; kaksi tai kolme vaatimatonta kasaa rahtitavaraa alhaalla kivetyllä rantalaiturilla, ja kaupungin kuuluisan, paloviinalta tuoksuvan juopporatin uinumassa niiden vähäisessä varjossa; kaksi tai kolme halkolotjaa, jotka ovat kiinnitetyt laiturin yläpäähän, kenenkään kuulematta aaltojen hiljaista loisketta niiden laitoja vasten; suuren Mississipin, majesteettillisen, valtavan Mississipin levittämässä penikulman laajuista, välkkyvää pintaansa päivänpaisteessa; pimeän metsän vastaisella rannalla; "niemennenät" yläpuolella kaupunkia, jotka rajoittavat näköalan kummallekin suunnalle ja näyttävät muuttavan joen suureksi, autioksi, loistavaksi sisäjärveksi! – Äkkiä näyttäytyy kapea juova mustaa sauhua toisen kaukaisen niemennenen päältä; samassa silmänräpäyksessä korottaa musta laiturirengas, tunnettu terävistä silmistään ja valtavista keuhkoistaan, mölinän, joka lyö korvat lukkoon: "Laa-a-aiva tulee!" ja tuossa tuokiossa on näyttämö muuttunut. Juopporatti alkaa liikkua, puotipalvelijat heräävät, vaunuja ja rattaita alkaa ratista kivikadulla, väestö virtaa kaikista asumuksista ja kädenkäänteessä on kuollut kaupunki elossa ja täydessä toimessa. Työntökärret, kuormavaunut, miehet, pojat, kaikki ryntäävät eri tahoilta samaan kohtaan, höyrylaivalaiturille. Sinne saavuttua kiinnittävät kaikki silmänsä lähestyvään laivaan niinkuin ennenkuulumattomaan ihmeeseen. Ja laiva on todellakin aika komea näky. Se on pitkä, siro, komea ja loistava; sillä on kaksi korkeaa, kauniisti koristettua savupiippua vierekkäin, joiden välissä riippuu joku kullattu koriste, joka heiluu edes takaisin tuulessa; muhkea "ohjaushytty" pelkkää peililasia ja kultausta ylimmällä kannella; rataskomerot upeilevat kultaisine säteineen laivan nimen ympärillä; konekansi, myrskykansi ja teksaskansi komeilevat hienoine, vaaleaksimaalattuine rautakaiteineen; Amerikan lippu liehuu iloisesti tangossa; kaikki uunit ovat auki ammollaan ja tulet liekehtivät uljaasti niissä; ylin kansi vilisee matkustajia; suuren kellon luona seisoo kapteeni tyynenä, mahtavana, kaikkien kadehtimana; sysimusta savu vyöryy paksuina pilvinä savutorvesta – halpaa huvia, joka aikaansaadaan heittämällä muutamia halkoja pesään juuri vähää ennen johonkin kaupunkiin saapumista; miehistö on ryhmittynyt kannen katokselle; leveä rantaporras pistää alihangan sivusta, ja sen äärimäisessä kärjessä keikkuu taitavasti kadehdittava merimies köysivyöhytti kädessään; pidätetty höyry viheltää kimeästi hanoista; kapteeni nostaa kättään – kello soi; pyörät seisovat; sen jälkeen alkavat ne pyöriä vastakkaiseen suuntaan, vellovat vedet muutamassa silmänräpäyksessä kuohuksiin, – ja nyt lepää höyrylaiva hiljaa. Ja nyt alkaa hurja kiire päästä maihin, päästä laivaan, purkamaan ja ottamaan vastaan kuormaa, kaikki yhtaikaa ja keskeymättä perämiesten kajahtelevien

kirousten, haukkumasanojen ja komennushuutojen seuraamana ja avustamana. Kymmenen minuuttia myöhemmin on höyrylaiva taas lähtenyt rannasta, minkään lipun liehumatta tangossa ja mustan savun tupruamatta savutorvista – vielä kymmenen minuuttia lisäksi, ja kaupunki on taas kuollut, ja juopporatti on uudelleen rauhallisesti nukahtanut tavarakäärysten varjoon.

[Amerikalaiset jokihöyrylaivat eroavat rakenteeltaan melkoisesti europalaisista. "Voidakseen kuvitella sellaista alusta", sanoo v. Hesse-Wartegg, "täytyy ajatella kaunista kolmikerroksista rakennusta puulautalla, joka vain etu- ja takakeulassa pistää muutaman jalan vedenpinnan yläpuolelle. Alin kerros (jossa koneet ovat) on tarkotettu tavaroita varten; toisessa kerroksessa on salonki, jonka ympärillä matkustajain hytit sijaitsevat; kolmannessa kerroksessa on asumuksia kapteenia, upseereja ja miehistöä varten; ylinnä on perämies pienessä lasihytissä. Kaksi pitkää, kapeaa savutorvea ja joitakuuta lyhty- ja lipputankoja kohoo yli uinuvan palatsin."]

Isäni oli rauhantuomari, ja minä olin vakuutettu siitä, että hänellä oli ehdoton valta elämän ja kuoleman suhteen – että hän voi silmänräpäyksessä hirtättää kenen tahansa, joka ei ollut hänelle mieleen. Tämä oli tosin yleensä kunniaksi kylläkin minulle, mutta siitä huolimatta oli hetkiä, jolloin en kokonaan voinut vaijenta palavaa haluani päästä höyrylaivapojaksi. Aluksi tuntui minusta kuin olisin mieluummin tahtonut päästä tarjoilijaksi, niin että olisin voinut näyttäytyä puettuna valkoiseen esiliinaan ja pudistaa pöytäliinaa kaiteen yli kaikkien toverien nähden. Myöhemmin tuntui minusta merimies, jonka oli tapana seistä köysivyyhti kädessä rantaportaalla, kadehtivimmalta. Mutta ikävä kyllä – kaikki tämä ei ollut muuta kuin valveilla olevan unia, liian taivaallisia voidakseen koskaan toteutua. Eräänä päivänä meni muuan poika menojaan eikä hänestä kuultu sen koommin pitkään aikaan. Vihdoin ilmestyi hän jälleen koneenrasvaajana eräässä laivassa. Tämä tapaus vapisutti kaikkien niiden hyvien opetusten perusteitakin, joita minä olin saanut pyhäkoulussa. Kysymyksessä oleva nuorukainen ei ollut koskaan kunnostautunut millään erikoisen hyveellisellä vaelluksella, kun *minä* taas aina tunnollisesti olin pysytellyt hyveiden polulla – ja siitä huolimatta hän oli saavuttanut tuon kuulumattoman korkean kunnian, kun minä taas edelleen sain huokailla surullisessa mitättömyydessä, ja se heittiö ei ollut sitte edes jalomielinen onnessaan. Hän sovitti aina niin, että hänellä oli joku ruostunut ruuvi tai muu sentapainen puhdistettavana silloin kun laiva oli meidän laiturissa, ja hän istui aina jollain silmänpistävällä paikalla konekannella ja suoritti tätä työtään, jotta me kaikki olisimme nähneet hänet, kadehtineet häntä ja vihanneet häntä, ja joka kerran kun hänen laivansa oli nostettu maalattavaksi ja korjattavaksi, tuli hän kotiin ja käydä ketkutteli ympäri kaupunkia mustimmissa ja rasvaisimmissa vaatteissaan, niin ettei kukaan ihminen silmänräpäyksikään voinut unhottaa, että hän oli höyrylaivapoika; ja lisäksi ahtasi hän puheeseensa joukon höyrylaiva-sanantapoja, joihin hän oli niin tottunut, varjele, ettei hän voinut muistaa, että toiset eivät voineet ymmärtää niitä. Hän puhui hevosen "ylihangon-puolesta" säädyttömällä tavalla, joka suorastaan pakotti toisen toivomaan hänelle kuolemaa. Ja hän puhui "Sangluista" (S: t Louis) niin vastenmielisen tuttavallisesti, että olisi voinut luulla hänen syntyneen ja kasvaneen siellä – linkosi esiin viittauksia tapauksista, jolloin hän "oli kulkenut ylös Neljättä katuja, tiedättehän", tai kun hän oli ollut mukana jossain tulipalossa hoitamassa höyryruiskua, "Vanhaa Missouria", minkä jälkeen hän ivallisesti vihjasi, että sinä päivänä paloi tarpeeksi monta taloa, jotta niillä olisi voinut rakentaa meidän kaupunkimme kolmeen kertaan. Pari poikaa oli aikaisemmin ollut meidän kunnioittavan ihmettelymme esineenä, koska he kerran olivat olleet S: t Louisissa ja heillä oli piskuinen tuntemus sen ihmeistä – mutta heidän aikansa oli nyt kokonaan mennyt. He noudattivat nöyrää vaikenemista tai vetäytyivät kokonaan taamma, heti kun tuo pelottava koneenkäyttäjän alkua ilmaantui näköpiiriin. Sillä elikolla oli myös aina rahoja, ja hän käytti aina hiusöljyä. Sitäpaitsi omia aikojaan käyvä hopeakello ja mahdolloman loistavat messinkiperät. Hänellä oli nahkavyö uumillaan, ja hän halveksi housunkannattimia. Jos mitään nuorukaista koskaan sydämellisesti on ihailtu ja vihattu ystäviensä ja aikalaistensa taholla, oli se hän. Ei mikään kaupungin tyttönen voinut vastustaa hänen lumousvoimaansa. Hän löi joka ainoan pojan laudalta. Kun hänen höyrylaivansa vihdoinkin eräänä päivänä räjähti ilmaan, levisi sydämiimme hiljainen tyytyväisyys, sellainen, jota me emme olleet

tunteneet moneen kuukauteen. Mutta kun hän viikko senjälkeen tuli kotia pelastuneena, elävänä ja kuuluisana, sekä esiintyi kirkossa kaikkine laastarilappuineen ja siteineen kuin mikäkin loistava sankari, jota kaikki katselivat, josta kaikki puhuivat – näytti meistä todellakin kuin kaitselmuksen puolueellisuus tuohon halveksittavaan matelijaan nähden olisi saavuttanut huipun, jota tuskin voi hyväksyä.

Tämän olion loistava ura voi aikaansaada vain yhden tuloksen, ja se seurasi heti. Poika toisensa jälkeen meni höyrylaivaan. Papin pojasta tuli koneenkäyttäjää. Tohtorin ja pormestarin pojista tuli perämiehiä. Ravintoloitsijan pojasta tuli tarjoilija erääseen laivaan; etevimmän kauppiamme neljästä pojasta ja maatuomarin kahdesta tuli luotseja. Luotsina oleminen oli kuitenkin etevintä kaikesta. Luotsilla oli jo siihen aikaan, kun kaikki palkat olivat paljo alemmat kuin sittemmin, ruhtinaallinen palkka – sadastaviidestäkymmenestä kahteensataanviiteenkymmeneen dollariin kuussa ja kaikki ilmaiseksi. Hänen tulonsa kahtena kuukautena olisivat riittäneet papin koko vuosipalkan maksamiseen.

Mutta vielä oli meistä muutamia jälellä – valitettavia olioita, joiden vanhemmat eivät sallineet heidän "lähteä joelle."

Seurauksena tästä oli, että minä eräänä päivänä karkasin tieheni. Sanoin etten koskaan, koskaan enää tule kotia, ennenkuin tulen mahtavasti täysin valmiina luotsina. Mutta kuinka olikaan, ei se näyttänytkaan käyvän aivan niin helposti kuin olin ajatellut. Minä menin nöyrästi erääseen suurimmista laivoista, joita oli ahtautuneina kuin sardiineja S: t Louisin laivaveistämöä pitkin, ja kysyin kainosti luotseja, mutta sain vain äreitä ja lyhyitä vastauksia perämiehiltä ja miehistöltä. Minun täytyi tyytyä tähän kohteluun sillä kertaa, mutta lohduttauduin ajatellen sitä aikaa, jolloin minä olisin suuri ja kunnioitettu luotsi ja minulla olisi kasoittain rahaa, niin että voisin lyödä kuoliaaksi muutamia noista perämiehistä ja maksaa niistä.

Aika kului, ja minun kunnianhimoiset unelmani näyttivät yhtä toteuttamattomilta. Mutta minä en kehdannut palata kotiin. Olin Cincinnatissa, kun aloin tehdä suunnitelmia uutta elämänuraa varten. Olin juuri lukenut retkikunnasta, jonka hallitus oli lähettänyt tutkimaan Amatson-joen juoksua. En vaivannut itseäni tämän suuren yrityksen yksityisseikoilla – yksityisseikat eivät koskaan ole olleet minun asioitani. Pistin vain pillit pussiin ja ostin lipun New Orleansiin, vanhaan puolimätään alukseen nimeltä "Paul Jones." Kuudentoista dollarin edestä voin sydämestäni nauttia sen salongin kauhtuneesta ja likaisesta loistosta, jonka lähin omistaja olin, sillä "Paul Jonesilla" ei ollut erityistä vetovoimaa kokeneempiin matkustajiin.

Kun vihdoin lähdimme porhaltamaan pitkin leveää Ohiota, tunsin yht'äkkiä muuttuneeni uudeksi olennoiksi, joka melkein herätti omaa ihastustani. Minä olin *matkustaja!* Koskaan ei millään sanalla ole ollut makeampaa makua suussani kuin tällä. Tunsin itseni niin ylpeäksi, niin yleväksi, niin läpeensä oman arvoni ja tärkeyteni täyttämäksi, että kaikki epäjalot tunteet katosivat sielustani ja minä voin katsoa ei-matkustavia kanssa-ihmisiäni säällillä, jossa tuskin oli halveksimisen hiventäkään. Kun pysähdyimme pikkukaupunkeihin ja lastauspaikkoihin, en voinut olla huolettomasti kumartumatta konekannen aitauksen yli, herättääkseni rannalla olevien poikien kateutta ja nauttiakseni siitä. Jolleivät ne näyttäneet huomaavan minua, aivastin minä herättääkseni niiden huomion tai siirrähdin sellaiseen paikkaan, jossa niiden oli mahdoton kääntää huomiotaan minusta. Ja heti kun huomasin, että ne katselivat minua, aloin haukotella ja ojennella itseäni sekä muulla tavoin osoittaa, että olin kerrassaan ikävystynyt ja kyllästynyt matkustamiseen.

Olin koko ajan paljain päin ja oleskelin parhaastapästä tuulesta ja auringonpaahteesta, saadakseni niin pian kuin mahdollista itselleni vanhan matkustajan ahavoittuneen ja päivänpolttaman ihon. Jo seuraavana päivänä sain tuntea iloa, joka täytti sieluni mitä puhtaimmalla kiitollisuudella: nahka rupesi halkeilemaan kaulastani ja nenältäni. Oikein minä toivoin, että pojat ja tytöt siellä kotona olisivat minut nähneet nyt.

Ennen pitkää saavuimme Louisvilleen – tai ainakin sen välittömään läheisyyteen. Me tartuimme pohjaan joillekin särkille keskelle virtaa ja jäimme makaamaan siihen neljäksi päivää.

Aloin sinä aikana tuntea itseni niin kotiutuneeksi laivalla kuin olisin kuulunut perheeseen jonkinlaisena kapteenin pikkupoikana ja perämiehen nuorempana veljenä. Ei kukaan voi kuvitella, kuinka ylpeäksi tunsin itseni huomattessani tämän, tai miten liikuttava ja sydämellinen hellyys noita ihmisiä kohtaan alkoi täyttää sydäntäni. En voinut arvata silloin, kuinka syvästi ylpeä laivamies halveksii kurjan maalla-asujan moista julkeutta. Ennen kaikkea paloi minussa halu kääntää suuren, kiivaan ensimmäisen perämiehen huomio itseeni. Tässä tarkoituksessa pidin häntä herkeämättä silmällä, toivoen vihdoinkin saavani tilaisuuden tehdä hänelle jonkun palveluksen. Tämä tilaisuus tuli viimein. Yleisen melun vallitessa, jonka aiheutti joku temppu lastauksessa, ärjäsi äkkiä perämies kääntymättä erikoisesti kehenkään: "Tänne kanki!" Minä, joka tavallisuuden mukaan olin lähettyvillä, ehätkin kaikkien edelle, riensin silmänräpäyksessä hänen eteensä ja sanoin nöyrästi: "Olkaa hyvä ja sanokaa minulle, missä se on, niin minä juoksen heti hakemaan!"

Jos joku lumppujen kerääjä tarjoutuisi äkkiä Venäjän keisarille suorittamaan hänen hyväkseen jonkun mutkikkaan valtiollisen tehtävän, olisi mahdotonta, että tämä valtias tulisi enemmän hämmästyneeksi kuin "Paul Jonesin" perämies silloin minun rohkeasta esiintymisestä. Hän lakkasi totisesti kiroomastakin. Hän seiso hiljaa kädet sivulla ja tirkisteli alas minuun. Tarvittiin kymmenen sekuntia ennenkuin hän oli saanut kootuksi takaisin hämmästyneet sielunkykynsä. Sitten hän sanoi painavasti: "No, jopa h – ssä!" ja kääntyi takaisin työhönsä näköjään aivan kuin oltuaan silmä silmää vastaan jonkun ongelman kanssa, joka on liian monimutkainen ratkaistavaksi.

Minä piilottelin ja etsin yksinäisyyttä koko lopun päivää. En mennyt alas päivälliselle; viivytelin menemästä illallisellekin siksi kunnes kaikki muut olivat lopettaneet. En enää tuntenut olevani miehistön kanssa niin läheistä sukua kuin aamulla. Mutta vähitellen heräsivät elonhenget minussa samalla kun taas menimme virtaa alaspäin. Olin pahoillani siitä, että vihasin perämiestä niin hirveästi kuin vihasin, sillä itse asiassa oli mahdotonta kenenkään – ainakaan pojan – olla ihailematta häntä. Hän oli kookas, leveäharteinen ja jäntevä, ja hänen kasvonsa olivat melkein kokonaan parran peittämät; hänen oikeaan käsivarteensa oli tatuoitu punainen ja sininen nainen molemmin puolin sinistä ankkuria, jossa oli punainen köysi; – ja mitä kirouksiin tulee, oli hän mestari. Kun hän oli lastausta valvomassa, pysyttelin aina hänen läheisyydessään kuuntelemassa ja katselemassa häntä. Hän oli kokonaan oman majesteettitunteensa läpitunkema ja antoi muidenkin sen tuntoa. Jos hän antoi pienimmänkin käskyn, laukasi hän sen kuin pitkäisen leimauksen ja antoi sitä seurata pitkän, kierivän ukkosenjyrinän kirouksina. En voinut olla mielessäni vertaamatta sitä tapaa, jota tavallinen maanjussi käyttää käskyjä antaessaan ja sitä millä perämies niitä antoi: Jos joku tavallinen ihminen esim. tahtoi maihinmenosillan muutetuksi jalan verran, sanoisi hän melkein varmasti näin: "Kuules, Jussi tai Ville, ole hyvä ja siirrä tätä rantaporrasta vähän." Mutta paneppa perämies hänen sijaansa, niin saat silmänräpäyksessä kuulla hänen ärjyvän: "Hei tänne, senkin keltommat kuhnuks! – Nostakaa rantaporrasta ales ensin, kuuletteko! Nostakaa rantaporrasta ales ensin, sanon minä! – Nopeasti toimeen! – Mitä tuhannen miljoonaa paistettua pikkupirua te siekailette? – Ettekö saa jalkojanne liikkumaan, senkin kirotut maamyyrät! – Kuuletteko mitä minä sanon? – Jalat liikkeelle! – No, ettekö te nosta rantaporrasta ensin? Mitä? – Mitä? – Enemmän taaksepäin! – Enemmän taaksepäin! – No, kiirehtikää, sanon minä, muuten niin – ! – Istu ja pala! – Nukutteko te, miehet – No, niin – minnekä sinä sen tynnyrin aiot viedä? – Perään päin, sanon minä, perään päin, muuten pakotan sinut nielemään sen kokonaan, – no, tuleeko siitä mitään, senkin – senkin kilpikonnan ja pattijalkaisen hautajaishevosen välimuoto!!!!"

Olisin suonut osaavani puhua sillä tavalla.

Kun särkyneet tunteeni olivat alkaneet jonkun verran tyyntyä perämiehen kanssa sattuneen ikävän kohtaamisen jälkeen, aloin vähitellen kainosti lähennellä yhtä laivan vaatimattomimmista virkailijoista – yövartijaa. Aluksi hän minulle ärjäi, mutta lopulta uskalsin tarjota hänelle uuden savipiipun, ja tämä saattoi hänet lempeämmälle tuulelle. Sallipa hän minun istua vierellään ison kellon lähellä myrskykannella, ja antautuipa aikaa myöten kanssani keskusteluunkin. Hän olisi tuskin voinut muuta tehdä, niin selvästi osotin minä, kuinka suurta kunniaa tunsin hänen

alentuvaisuudestaan, ja niin hartaasti kuuntelin jokaista sanaa, mikä kirposi hänen huuliltaan. Hän nimitteli minulle ne epäselvät niemet ja saaret, joiden ohi soluimme yön pimeydessä, ja vähitellen alkoi hän puhua itsestään ja kertoa minulle elämänsä vaihteita. Hän näytti tosin hentomieliseltä ollakseen mies, jolla on kuusi dollaria palkkaa viikossa. Mutta minä imin ahnaasti joka ainoan sanan uskolla, joka olisi voinut siirtää vuoria, jos se vain olisi tullut järkevästi käytettyä. Mitäpä minuun kuului, että hän oli likainen, rasvainen ja löyhkäsi paloviinalle? Mitäpä minuun kuului, ettei hänen puheensa ollut kielioopin mukaista ja että hänen kiroilunsa oli niin huonotekoista, että sen pikemmin voi sanoa laimentaneen hänen keskusteluaan? – Hän oli suurta vääryyttä kärsinyt ihminen, kovaa kokenut mies, ja siinä oli kaikki mitä minun tarvitsi tietää. Kun hän kehitti surullista historiaansa, tippuivat hänen kyyneleensä lyhdylle, jota hän piti polvillaan, ja minäkin itkin osaaottaen. Hän kertoi olevansa englantilaisen aatelismiehen poika. Hänen isänsä piti hänestä, mutta vieroi häntä, sentähden että hän oli pieni; ja senvuoksi lähetettiin hänet jo lapsena "yhteen noista vanhoista, ikivanhoista akatemioista" – , hän oli unohtanut nimen. Aikoinaan kuoli aatelismies, minkä jälkeen minun surkuteltavan ystäväni äiti "kahmasi" koko omaisuuden ja "syrjäytti" hänet. Sitte kun äiti oli syrjäyttänyt hänet, onnistui muutamien ylhäisön jäsenten, joihin hän oli ystävällisissä suhteissa, hankkia hänelle paikka kajuuttavahtina eräällä aluksella; – ja tästä kohdasta alkaen heitti yövartijani kaikki ajan, paikan ja mahdollisuuden estävät kahleet ja syöksyi päistikkaa kertomukseen, joka oli täynnä mitä uskomattomimpia seikkailuja – kertomukseen, joka oli niin verinen ja niin täpötäysi mitä järkyttävimpiä ja itsetiedottomia konnankoukkuja, että minä istuin hengitystäni pidätellen, ihmeissäni, lumottuna, väristen, ihaillen ja jumaloiden! – Olipa kova kolaus, kun sittemmin keksin, että mielenkiintoinen yövartijani itse asiassa oli yksinkertainen, raaka, tietämätön, hentomielinen juoppohullu, joka oli ravinnut mielikuvitustaan kiihottavilla nurkkanovelleilla ja rikosromaaneilla, joista hän oli kokoonpannut tämän lorun; sen oli hän sitte kertonut minuntapaisilleni herkkäuskoisille nuorukaisille niin usein, että vihdoin itsekin oli alkanut uskoa sitä.

III

Kun oleskelimme neljä päivää hiekkasärkällä Louisvillen edustalla, onnistui vanha "Paul Jones" viettämään noin 14 vuorokautta matkalla Cincinnatiasta New Orleansiin. Tämä oli kuitenkin lopulta onnekseni, sillä erityisissä olosuhteissa tutustuin todellakin vihdoinkin erääseen luotsiin, joka kohteli minua jonkinlaisella hyvääntahtoisuudella, menipä niinkin pitkälle, että opetti minua hoitamaan ruoria, joka luonnollisesti yhä vielä lisäsi joen vetovoimaa minuun.

New Orleansiin tullessani tein kaksi ikävää huomiota. Toinen oli, ettei mitään alusta, kaiken todennäköisyyden mukaan, tulisi lähtemään Amatson-joen suulle lähimpäin kymmenen tai kahdentoista vuoden kuluessa – ja toinen, että ne yhdeksän tai kymmenen dollaria, jotka olivat koko rahavarani, tuskin riittäisivät kestäämään sellaisen suurisuuntaisen löytöretken menoja, jollaista olin suunnitellut. Minun täytyi siis antautua johonkin muuhun toimeen. "Paul Jones" lähti pian S: t Louisiin. Tein täydellisen piirityssuunnitelman luotsiani vastaan, ja kolmen päivän ankaran vastustuksen perästä täytyi hänen antautua. Hän lupasi opettaa minulle luotsausta Mississipillä New Orleansista S: t Louisiin viidestäsadasta dollarista, jotka minä maksaisin ensimmäisestä palkastani tutkinnonsuorittaneena luotsina. Minä puolestani otin "opetellakseni" kaksitoista- tai kolmetoistasataa penikulmaa tuota suurta jokea sellaisella itseluottamuksella, jommoinen oli ominainen minun iäjälleni. Jos tosiaan olisin tiennyt, mille koetukselle sielunkykyni panin, olisin varmasti ajatellut parikin kertaa uudestaan. Mutta minä oletin, ettei luotsilla oikeastaan ollut mitään muuta tekemistä kuin pitää huoli siitä, ettei laiva lähtenyt maalle juoksemaan, ja katsoen joen leveyteen oli tuo asia minusta hyvin yksinkertainen.

Laiva lähti New Orleansin rannasta kello neljä iltapäivällä, ja "meidän vahtimme" ei loppunut ennenkuin kello kahdeksan. Minun esimieheni, mr. Bixby, käänsi laivan, ohjasi sen aivan likeltä ohi muutamien laivojen peräpuolia, jotka olivat sulloutuneet rantaan, ja sanoi sitte: "Niin no, käy ruoriin ja näytä, että kuljet noiden alusten ohi niin kauniisti kuin kuorisit omenaa." Minä tartuin peräsimeen, ja silloin minusta tuntui aivan kuin sydämeni olisi vaipunut alas saappaisiin – sillä minusta näytti välttämättömältä, että me seuraavassa silmänräpäyksessä raapaisisimme peräpeilin joka ainoasta aluksesta koko rivissä, niin lähellä me niitä olimme. Pidätin henkeäni ja aloin voimaini takaa ohjata vastaiselle puolelle, samalla; kuin ajattelin omia mietteitäni luotsista, joka niin typerällä tavalla oli meidät sysännyt uhkaavaan vaaraan. Onneksi olin kylliksi viisas vaijetakseni. Minuutin kuluttua olin suureksi mielihyväkseni laskenut leveän, turvallisen väylän "Paul Jonesin" ja muiden laivojen välille – ja kymmenen sekunnin kuluttua olin häpeällisesti poistettu luottamuspaikaltani, samalla kun oppimestarini taas huolimattomasti heittäytyi vaaraa kohti, nylkien minut elävältä parjauksillaan pelkuruudestani. Tunsin itseni kovin loukatuksi, mutta minun täytyi vasten tahtoani ihailla sitä tyyntä varmuutta, millä hän hoiti ruoriratasta, taivuttaen itseään milloin oikealle, milloin vasemmalle ja aina ohjaten niin läheltä muita laivoja, että perikatomme näytti alati olevan edessämme, jonkun verran rauhoituttuaan sanoi hän minulle, ettei virta ollut niin voimakas lähellä rantaa kuin kauempana keskellä, ja että meidän sentähden, kun me kuljimme virtaa ylöspäin, täytyi pysytellä niin lähellä rantaa kuin mahdollista, kun sitä vastoin kulkiessamme vastakkaiseen suuntaan piti pysytellä keskellä, jotta meillä olisi virta apunamme. Hiljaisessa mielessäni päätin aina ohjata laivoja vain virtaa alaspäin, ja antaa henkilöiden, jotka olivat kuuroja järjen äänelle, kulkea virtaa ylöspäin. Aina väliin osotteli mr. Bixby kaikenlaisia mieltäkiinnittäviä paikkoja minulle. Hän sanoi: "Tässä meillä on Kuudenneulanniemi." Minä suostuin siihen kernaasti. Se oli sangen hauska saada tietää, mutta minä en parhaalla tahdollani voinut saada selville, mitä se minulle kuului. Toisen kerran sanoi hän: "Tuo on Kymmenenpenikulmankärki". Vähän myöhemmin lausui hän: "Tuo tuossa on Kahdentoistapenikulmankärki." Kaikki ne olivat melkein vedenpinnan tasalla; kaikkityyni näyttivät ne samanlaisilta minun silmiini – kaikki ne olivat yksitoikkoisia eivätkä millään tavalla muistuttaneet luonnonkauneudesta. Aloin toivoa, että minun arvokas päällikköni olisi jo muuttanut puheenainetta.

Mutta ei, innolla, joka olisi ansainnut paremman asian, ahtasi hän itsepintaisesti minuun noita tarpeettomia tietojaan. Hän luikersi pitkin rantoja erään niemen luo ja sanoi samassa: "Tässä loppuu tyynivesi, aivan tuon kiinapuuryhmän kohdalla; me saamme mennä toiselle rannalle nyt"; ja niin hän ohjasi sinne. Hän jätti ruorin minulle pari kertaa, mutta minulla oli aina huono onni. Joko minä juuri olin ohjaamaisillani ylös sokeri-istutuksiin tai ohjasin liian keskelle virtaa – ja molemmissa tapauksissa jouduin poikkeuksetta epäsuosioon ja parjaustulvaan.

Vihdoin loppui meidän vahtivuoromme; me söimme illallista ja menimme alas hyttiin. Keskiyön aikana tunkeutui jonkun lyhdyn valo unisiin silmiini, ja yövartija sanoi: "Nouse ylös! –"

Sitte hän poistui. Minä en voinut käsittää tämän mitä ihmeellisimmän tapauksen syytä, ja kun olin vähän aikaa miettinyt sitä, nukahdin uudestaan. Mutta ei viipynyt kauvaakaan, kun yövartija taas ilmestyi, ja tällä kertaa rupesi hän olemaan karkea. Minä suutuin ja sanoin:

"Mitä se merkitsee, että te keskellä yötä tulette tänne tappelemaan?"

– Saadaanpas nähdä, etten minä enää saa nukuttua."

Yövartija sanoi:

"Niin, jollei sitä juuri tapahdu, niin paistettakoon minut silakkana."

Väki, joka oli lopettanut vahtivuoronsa, oli juuri laskeutumassa yöpuulle, ja minä kuulin pari raakaa naurunpurskahdusta sekä muutamia pistäviä huomautuksia, kuten esimerkiksi: "Halloo, yövartija! – Etkö sinä ole saanut penikkaasi vielä valveille? – Hän itkee varmaankin äitiään, pikku raukka. Antakaa sille tuttia ja lähettäkää peräpuolen siivoojatar tänne laulamaan sille kehtolauluja."

Tässä silmänräpäyksessä ilmestyi mr. Bixby näyttämölle. Jonkun minuutin perästä kiipesin minä nopeasti rappusia ylös ohjaushytettiin muutamia vaatekappaleita päälläni, muut sylissäni. Mr. Bixby seurasi minua ihan kintereillä, jakaen selittäviä huomautuksia. Tämä oli uutta – tämä päähänpisto nousta keskellä yötä työhön. Se oli niitä luotsilaitoksen yksityiskohtia, joista olin tähän saakka ollut tietämätön. Minä kyllä tiesin, että laivat kulkivat yöaikaankin, mutta miten olikaan, en ollut tullut koskaan ajatelleeksi, että ihmisten täytyi nousta lämpimistä sängyistään ohjaamaan niitä. Aloin pelätä, ettei luotsielämä ollutkaan aivan niin romanttista kuin olin kuvitellut; ainakin oli sen tässä puolessa jotakin peräti proosallista.

Yö oli sängen pimeä, vaikka tähtiä tuikki tiheässä taivaalla. Minun pelkäämäni perämies seisoi ruorissa ja ohjasi vanhaa alusta erästä vilkuttavaa tähteä kohti taivaanrannalle, samalla kun hän piti laivaa kuitenkin virranuomassa. Molempien rantojen väliä ei ollut täyttä engl. penikulmaa, mutta sentään ne näyttivät hyvin kaukaisilta, sumuisilta ja epäselviltä. Perämies sanoi:

"Meidän on laskettava Jonesin istutuksille, sir."

Nyt riemuitsi minun kostonhimoinen mieleni. Sanoin itsekseni: "Onneksi olkoon, mr. Bixby! – Tulee hauskaa teidän hakea Jonesin istutukset pimeässä – oikein toivon, ettette koskaan niitä löytäisi, niin kauan kuin elätte."

"Ylä- vai alapäähänkö istutuksia?" kysyi Bixby tyynesti.

"Yläpäähän."

"Se ei käy päinsä. Vesi on liian matalalla. Ei ole pitkä matka alapäähän, ja siihen saatte tyytyä."

"Hyvä, sir. Jollei Jones ole siihen tyytyväinen, niin sanokoon mitä tahansa."

Sen jälkeen perämies poistui. Iloni alkoi vähitellen kylmetä ja ihmetykseni kasvaa. Tässä oli ihminen, joka ei ainoastaan tyynesti ottanut löytääkseen noita istutuksia sysimustassa yössä, vaan oli päällepäätteeksi valmis löytämään kumman tahansa pään niistä. Mieleni kovin teki kysyä erästä seikkaa, mutta minä olin niin tarpeeksi täynnä minulle Murahdettuja tylyjä vastauksia, että minä katsoin parhaimmaksi pitää suuni kiinni. Kysymys, minkä minä olisin tahtonut esittää, oli vain se, missä määrin mr. Bixby todella oli niin suuri aasi, että kuvitteli voivansa löytää istutukset yöllä, jolloin kaikki maisema oli aivan samanlaista ja samanväristä. Mutta minä olin vaiti. Opin tuona aikana pitämään kieleni hampaitten takana.

Mr. Bixby ohjasi heti rantaa kohden ja vähän ajan perästä hiipi aivan pitkin rantaa, ihan kuin kirkkaalla päivällä. Eikä siinä kyllin – hän hyräili sitäpaitsi —

"Taivahan Valtias, ilta jo saapuu" j.n.e.

Minusta tuntui kuin olisin uskonut henkeni hirveän huolettoman mielipuolen käsiin. Hetken kuluttua kääntyi hän minuun ja kysyi:

"Mikä on ensimmäisen niemen nimi New Orleansin yläpuolella?"

Minua ilahutti, että voin hetkeäkään epäröimättä vastata. Sanoin, etten sitä tiennyt.

"Tuhannen tulimmaista, mitä se merkitsee?"

Hänen tapansa pelottivat minua tosiaan. Mutta minä toistin yhä järkähtämättömästi, etten sitä tiennyt.

"Oletpa sinä kaunis lintu", sanoi mr. Bixby. "No, entä seuraava niemi sitte?"

En sitä sen paremmin tiennyt

"No, tämänhän menee ihan päin seiniä! – Sano edes joku nimeltään niistä niemistä – mikä tahansa – joita minä sinulle ilmoitin."

Ajattelin hetkisen, mutta tunnustin vihdoinkin, etten voinut muistaa yhtään ainoata.

"No, kuules! – Mitä merkkejä kohden ohjataan silloin, kun on muutettava rantaa, heti Kahdentoistapenikulmankärjen yläpuolella?"

"Minä – minä en tiedä."

"Sinä – sinä – et tiedä?" matki hän ääntäni. "Mitä hittoa sinä sitte tiedät, senkin nulikka?"

"Minä, minä – en mitään."

"Sinä suuri Pyhä Anttoni! – siinä sinä sanoit toden. Sinä olet tosiaan suurin pässinpää, mitä olen tavannut! – Ja sinä aijot tulla luotsiksi – sinä! – Sinulla ei ole älyä ohjata edes vanhaa lehmää veräjästä sisään!" —

Ei ollut hyvä olla tekemisissä hänen kanssaan, kun hän joutui tuollaiselle tuulelle. Hän polki ja nosteli jalkojaan, aivan kuin lattia olisi polttanut hänen jalkapohjiaan, samalla kun hän kiehui ja porisi itsekseen. Väliin kiehahti hän yli äyräyttensä ja poltti minuakin.

"Kuuleppas! – Mitä varten sinä luulit minun sanoneen noiden kaikkien niemien nimet, sinä nulikka?"

Ajattelin vapisten sitä muutamia sekunteja, ja silloin meni paholainen minuun ja houkutteli minut sanomaan:

"Tuota – tuota – aikani kuluksi, ajattelin minä."

Se vaikutti kuin punainen vaate sonniin. Hän kirosi ja pärmänttäsi, niin että se teki hänet kai sokeaksi (hän oli juuri aikeissa ajaa suoraan poikki joen), – sillä hän oli ajamaisillaan erään halkoveneen päälle, rikkoen sen perämelan. Laivuri lähetti tietysti täyden panoksen valittuja kirouksia peräämme. Koskaan ei ole kukaan ihminen ollut niin kiitollinen mistään hyvästä työstä kuin Bixby tästä tapauksesta: hän oli nimittäin pakahtua vihasta, ja nyt hän löysi sellaisen, joka voi vastata. Hän avasi luukun, pisti päänsä siitä ulos ja huojensi kukkuraisen sydämensä sellaisella kaunopuheisuudella, jommoista minä en ollut ennen kuullut. Mitä heikommiksi laivurin vannomiset etenivät, sitä suuriäänisemmäksi tuli Bixby ja sitä voimakkaammiksi kohosivat hänen soimauksensa, ja kun hän vihdoinkin sulki luukun, oli hän kirjaimellisesti "tyhjä." Vaikka olisi vetänyt nuottaa hänen sisäisessä ihmisessään, ei olisi voinut löytää pienintäkään kirousta. Hetken kuluttua sanoi hän minulle mitä ystävällisimmällä äänellä:

"Poikani, sinun täytyy hankkia itsellesi muistiinpanokirja, ja joka kerran kun minä sanon jotain, on sinun vain kirjoitettava se muistiin ja opeteltava se. Ei ole muuta keinoa tulla hyväksi luotsiksi kuin opetella koko joki ulkoa. Se sinun täytyy tuntea kuin aapiskirjasi."

Se oli virkistävä tieto, sillä muistini ei koskaan ollut vahva puoleni. Koetin sitäpaitsi pitää rohkeuttani yllä ajattelemalla, että arvokas esimieheni pani hiukan liikoja.

Pian senjälkeen veti hän eräästä nuorasta ja löi pari iskua suureen soittokelloon. Nyt olivat kaikki tähdet poissa ja oli pimeä kuin säkissä. Kuulin siipirattaitten heittävän vettä rantoja vastaan, mutta en ollut varma, näinkö maata. Joku ääni sanoi myrskykannelta:

"Missä me olemme, sir?"

"Joneksen istutuksilla."

Ajattelin kaikessa hiljaisuudessa kernaasti lyöväni vetoa siitä, etteivät ne olleet siinä. Mutta minä en hiiskunut sanaakaan. Minä vain odotin. Mr. Bixby soitti konekelloja, ja jonkun ajan perästä kääntyi laivan keula maihin päin, lyhty paloi kannella, joku musta olento juoksi maihin, ja ääni, joka varmaankin kuului jollekulle neekerille, sanoi: "Antakaa minulle kapsäkki, Jones" – ja seuraavassa silmänräpäyksessä kuljimme taas virralle, aivan kuin ei mitään olisi tapahtunut. Vaivuin taas ajatuksiin ja sanoin sitte – tietysti kuulumattomasti: "No niin, että hän löysi istutukset, on pelkkä onnellinen sattuma, jommoisia tapahtuu yksi sadassa vuodessa", – ja minä tosiaan uskoin niin.

Kun olimme kulkeneet noin seitsemän- tai kahdeksansataa penikulmaa jokea ylöspäin, olin mukiinmenevästi oppinut ohjaamaan laivaa päivänvalolla, ja ennenkuin saavuimme S:t Louisiin olin ottanut muutamia edistysaskeleita, vaikkakin hyvin vähäpätöisiä, taidossa yöllä ohjata sitä. Minulla oli muistiinpanokirja, joka oli sullottu täyteen kaikenlaisten kaupunkien, niemien, särkkien, saarien, väylien, matalien y.m. nimiä: mutta muistikirjaan sitte rajoittuvatkin kaikki tietoni; päässä ne eivät tahtoneet pysyä. Sydäntäni särki, kun ajattelin, että minulla joka tapauksessa on ainoastaan puolen jokea kirjoitettuna muistiin, sillä kun vahtivuoroamme kesti vain neljä tuntia, jota seurasi neljän tunnin lepo, vaihdellen samalla tapaa päivällä ja yöllä, niin jäi aina neljän tunnin tyhjä aukko kirjaani joka kerta kun olin ollut nukkumassa, aina matkan alusta asti.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.